

ostalo brez velikega vtisa na razpoloženje v četverospornostnih deželah. Kak polom za pred nekaj mesecev tako cvetočo Rumunijo! Med tem, ko so bile rumunske armade kljub pomoči ruskih čet v Dobruči poražene, postopa ruski zaveznik z daželo zelo prezirljivo, jo gospodarsko izkorišča in zlorabi kot osvojeno zemljo. Moldavija je že sedaj za Rusijo — razširjena Besarabija. Vse je prišlo, kakor je priti moralo.

Osvojitve Konstanca pomeni politično, da je narčni, vpašči čez Rumunijo v Bolgarijo in zagotoviti rusko gospodarstvo nad Turčijo po poti na suhem, padel v vodo. Rusom je Pot v Carigrad zaprt! Zmaga pri Konstanci je povzročila, da je eden najvažnejših vojnih ciljev Rusije in četverospornost postal nedosegljiv.

### Zmešnjava na sovražnem levem krilu.

Bolgarske čete so na svojem desnem krilu vrgle sovražnika s tako silo nazaj, da je rumunsko-rusko levo krilo ob Črnem morju bilo nenadoma vrženo ob svoje lastno središče. Nastala je grozna zmešnjava. Rumuni in Rusi so streljali na svoje lastne čete. Vse je bilo zmešano v velik klopčič. Sovražna armada je bežala v groznem neredu. Naši so jim pa sledili trdno za petami. Bolgari so niso zmenili ne za dež, ne za sneg, ne za grozno blatne ceste. Le naprej, le naprej! V zasedenih krajih so naše čete v Dobruči uplenile toliko najboljših moke, žita in kruha ter konzerv, da bo cela naša dobruška armada več mesecev do dobra preskrbljena s potrebnimi živili.

### Konstanca glavno skladišče sovražnih čet.

Rumuni in Rusi so smatrali Konstanca kot postojanko, ki se sploh ne da zavzeti. V Konstanci so se nahajale glavne zaloge sovražnih čet v Dobruči. Ogromna skladišča streliva, žita, moke, kave, tobaka, obleke, obuval so skoro prenapolnjena. Bolgarski naval na Konstanca se je izvršil tako nepričakovano, da Rumuni in Rusi niso niti mislili na to, da bi mesto izpraznili. Rumunska vlada je za napravo pristanišča in skladišč v Konstanci izdala samo leta 1912 70 milijonov. Skoro vsa rumunska trgovina je osredotočena v Konstanci.

#### Predeal in Črna veža.

Naši so dne 23. oktobra južno od Brašovega vdrli na rumunska tla in po hudih bojih za gorske prelaze zavzeli rumunsko mesto Predeal, znano letovišče lahkoživih rumunskih in ogrskih gospodov. Južno zahodno od Predeala so naši južno od Sibinja že prekorčili mejo ter se polastili enega najvažnejših prehodov na rumunska tla, prelaza Črna veža.

#### Zasedena mesta.

Konstanca šteje blizu 10.000. Medžidija 5.000, Rašova 3000, Tuzla 4000 in Predeal 1500 prebivalcev. Mesto Medžidija je mesto kužnih boleznih. Leta 1875 je Medžidija že štela 25.000 prebivalcev, a leto za letom umrje v tem mestu in v okolici grozno veliko ljudi na raznih kužnih boleznih.

## Rusko bojišče.

Kakor se trudijo ob Sommi Angleži in Francozi v večji del brezuspešnih bojih, tako naskakujejo tudi Rusi že tedne in tedne naše postojanke zapadno od Lucka in v Galiciji. Dočim pa dosejajo Francozi in Angleži vsaj delne uspehe, nimajo Rusi sreče. Na volinjski fronti niso napredovali niti za ped, v Galiciji pa izgubljajo polagoma jarek za jarkom na zapadnem bregu Narajovke. Tako so dne 21. oktobra zopet izgubili kakih 10 km dolgo črto ob Narajovki med Svistelniki in Skomorohi Novimi, kakih 20 km severno od Haliča. V Karpatih je položaj naših čet ugoden.

#### Sneg in mraz.

Na sedmograškem gorovju, v Karpatih in deloma tudi v Galiciji in Voliniji je zapadel debel sneg. Mraz je zelo občuten.

#### Ruski naval.

Poddesetnik Mihael Konečnik piše Jožetu Konečniku v Smihel nad Mozirjem: Dragi bratrance! Novega ni sedaj nič, zato moram poseči nekoliko nazaj in ti opisati boje pred dobrim mesecem. Nastopil je dan 20. sept., kateri bi po mnenju Moskala že moral biti naš poslednji. Komaj se je nekoliko svitalo, smo dobili povelje: „K orožju!“ Točno ob pol 6. uri so zagrmeli sovražni topovi. Prvi strelji so prihrameli proti našim postojankam kakor goreči zmaji. Tem so sledili drugi ter tako naprej, da se ni več razločeval strel od strela, podobno je bilo groznemu grmenju. Zemlja se je tresla kot list na drevesu. Iz

več sto topov je Rus bruhal na nas s tako silo, da sem si mislil, da mora biti nas vseh konec. Debela drevesa so žvižgala po zraku kot metulji. In ta strahna borba je trajala do ¼ dveh popoldne. Ob ½ dveh je ogenj naenkrat ponehal. Nastalo pa je silno vpitje „Hule! Hule!“, ki so ga zagnali Moskali, ki so se približali in napadli naše postojanke. A mi smo jih sprejeli hladno in trezno z brezštevnimi pozdravi naših svinčenk. To je bil pogled! Padale so glave kot trava pod ostro brušeno koso. Streljali smo s tako naglico, da je moral sovražnik hitro pobrisati nazaj. Pot za njimi pa je pokrivalo nebroj mrličev. Tako je prejel, kar je nameraval. Tudi nam ni smrt popolnoma prizanesla, a vendar so bile naše izgube v primeri s sovražnimi izgubami neznatne. Na jezo, da ni nič opravil, je vsul ogenj zopet po nas iz vseh svojih topov, a je po pretoku dveh ur ponehal. Tako je minil ta dan, ki je bil mnogim poslednji. Jaz sem bil z poveljnikom rojne vrste, desetnikom in četovodjem skupaj. A nazadnje sem ostal sam na svojem mestu zdrav, ona dva sta bila oba ranjena.

### Slovenski dragonci v Galiciji.

Poroča dragonec Franc Korošec

Jesen je zopet tu! Kakor neprodiren pajčolan leži megla po nepreglednih galiških poljanah. Se le kadar je solnce že visoko, se megla razprši in naše oko se željno upre po teh planjavah, ki so nasičena s krvjo tolikih borilcev in kjer se dvigajo grobovi tolikih junakov.

Tudi lastovke so se že jelo zbirati, da skupno odlete proti jugu. Naročil sem jim, da naj, kadar polete mimo naših domov, izroče pozdrave vsem, posebno onim, ki nas tako težko čakajo. Ako so me slišale, ne znam.

Ah, kako prijetno bi zdaj bilo doma! Delo na polju in trgatav, vse to vzbuja misli na one lepše dneve iz prejšnjih mirnih dnih.

Postavljeni smo na prednje straže. Ni tu mnogo zabave več, ker Rusi zadnje dni malo napadajo. Le tuintam se še priplazi kaka patrolja, katero v kratkem in srđitem boju zapodimo v beg. Pusto in dolgočasno nam je, vedno imamo le isto službo, prežimo noč in dan na straži. Razvedrijo nas le pisma in pa časopisi. Za cerkvene obiske pa ne najdemo mnogo priložnosti, pač pa se sami večkrat spomnimo na Boga in najčistejšo Devico. Priporočamo se tudi vsem domačim v molitev!

Iskrene pozdrave vsem bralcem in bralkam „Slovenskega Gospodarja“ pošiljajo slovenski dragonci: Franc Korošec, Mihael Hlastič, Ivan Rubin, Alojz Rep, Lovro Jan, Jožko Knez in Franc Podkrižnik.

### Jednajst Sloven ev premagalo močno rusko patroljo

Izvirno poročilo iz ruskega bojišča dne 10. okt.

Bili smo sami slovenski fantje nekega dne zjutraj ob sedmi uri zbrani v naši postojanki. Prišle so ruske patrolje pred nas slovenske fante, ki smo tu stali v zakopih v temnem gozdu. Sovražna patrolja bi nas bila rada zajela, pa se ji ni posrečilo. Urno smo jih odbili z našimi čvrstimi močmi. Bilo nas je samo 11 mož. Naše puške so bile zelo gorke, ker smo sovražniku z neprestanim ognjem dobro nabrusili pete. Imeli smo izvrstnega poveljnika, četovodjo Holcapfla.

Vsem znancem in prijateljem ter čitateljem našega „Slov. Gospodarja“ pošiljamo pristrčne pozdrave iz ruske bojne črte, kjer stojijo hrabri slovenskoštajerski in kranjski slovenski dragonci. Četovodja F. Holcapfl, doma od Sv. Ane v Slov. gor.; Zmazek Franc, iz Godemarec pri Ljutomeru; Anton Rihtar iz Dobrne pri Celju; Sušnik Valentin iz Gočove v Slov. gor.; Lustik Peter iz Dobnskega pri Ljubljani; Engelbert Goltes iz Slov. Bistrice; Franc Marčič iz Spodnje Polskave pri Pragerskem; Kirbos Jakob iz Gornje Voličine; Pečar Leopold od Sv. Leuarta; Gornik Franc, od Sv. Križa pri Mariboru in Franc Fermulšek iz Poljčan.

## Italijansko bojišče.

Na primorski fronti je vladal od 13. do 23. oktobra večinoma mir. Na obeh straneh so se pripravljali na bodoče boje. In dne 23. oktobra pravi naše uradno poročilo, da je postal topovski ogenj zopet besnejši. Ali je to predznak devete italijanske ofenzive?

Na Tirolskem so se v preteklem tednu vršili živahni boji v južnovzhodnem kotu pri gori Pasubio in vzhodno od Tridenta. Italijani so sedaj svoje napade opustili.

#### Slava avstrijskim zrakoplovcem!

Iz italijanskega bojišča nam pišejo mladeniči od oddelka strojnih pušk:

Bil je prijazen jesenski dan 14. oktobra, ko se je predzrnil pripluti sovražni zrakoplov čez našo mejo da bi si ogledal našo slovito tirolsko deželo. To-

da sreča mu ni bila mila. Pozabil je, kaj se je bilo zgodilo dne 24. septembra z njegovim tovarišem, ko je priplul na našo stran in so ga spravili k počitku na avstrijsko zemljo naši hralgi letalci. Kar se je zgodilo dne 24. septembra s sovražnim zrakoplovom, to ga je čakalo tudi danes.

Bilo je okoli 5. ure popoldne, ko se zasliši nekaj glasov avstrijskih topov. Nad njimi se suče sovražni zrakoplov, kateremu se takoj pridruži 2 avstrijska; kmalu ga obdasta vsak od svoje strani. A že slišimo strojne puške in vidimo, da že gre sovražno letalo k počitku na avstrijsko zemljo. Vsi vojaki, gledalci tega prizora, so zakričali, vsak v svojem jeziku, slavo avstrijskim zrakoplovcem.

Kakor se spusti pri nas na Štajerskem škripanček na njivo, tako naglo se je spustilo sovražno letalo na tla in se upižilo na glavo med kamenite plošče. Posebno nas je bilo veselje, ko smo slišali, da imajo naše strojne puške tudi v zraku posebno dober uspeh.

Srčne pozdrave pošiljamo vsem čitateljem našega „Slovenskega Gospodarja“ pešci od oddelka strojnih pušk: Franc Ribič od St. Jurija ob Taboru, Anton Znidar iz Makol pri Poljčanah, Ivan Reznik iz Petrovč pri Celju.

### Metaleci min na Krasu.

(Izvirni dopis iz bojišča dne 11. oktobra.)

Osmo ofenziva našega laškega soseda divja kakor najhuši vihar na morju. Topovi vseh kalibrov bljujejo svoj ogenj na nas, tako da je vse zamleto v prah. Mi se še zmiraj držimo v naših starih postojankah. Seveda se je tukaj težko živemu bitju držati, ker na vsak meter zemlje pade več granat. Od ranega jutra do poznega večera pojo topovi svojo smrtonosno pesem.

Drugič bom o tem več pisal. Mi smo tukaj mnenja, da so italijanske sile že izčrpane in bo kmalu ponehalo to grozno divjanje. (Ker je med tem osma ofenziva res že ponehala, vidimo, da so naši vojaki dobri poznavalci razmer na fronti. Op. ured.) Pozdravljamo v domovini vse naše roditelje, brate in sestre in tudi vsa poštena slovenska dekleta. Franc Lubaj iz Ptuja, Jakob Čelofiga iz Slivnice, A. Kokol iz Maribora in Jožef Krolf iz Pilštanja, metaleci min na Krasu.

## Macedonsko bojišče.

Borba za Bitolj postaja vedno hujska. 65.000 Srbov ter več francoskih in ruskih čet napada bolgarske postojanke ob reki Crni ter južno od Bitolja. In tej premoči se je posrečilo doseči v začetku nekaj vsprehov na tej fronti ter potisniti bolgarsko desno krilo nekoliko nazaj proti Bitolju. Bolgarom so priskočile na pomoč avstrijske in nemške čete in prodiranje Sarraillove armade na tej črti je popolnoma ustavljeno. Bitolj se nahaja slejkoprej trdno v bolgarski oblasti. Sarraill zbira nova ojačenja, s katerimi namerava udariti s pomnoženo silo na Bitolj.

#### Srbski uspeh?

Francosko uradno poročilo z dne 20. oktobra pravi, da se je na fronti ob Strumi do Vardarja sedaj razvil silen artilerijski boj. Na levem bregu reke Črne, ki teče južnovzhodno od Bitolja, nadajujejo Srbi svoje prodiranje proti severu. Z naskokom so vzeli visoko planoto in vas V. Keselo ter prisilili tu močne bolgarske čete do umikanja. Srbi so vplnili 3 topove in več strojnih pušk.

## Francosko bojišče.

Vsled velikih rumunskih porazov na Sedmograškem in v Dobruči so se vršila te dni v francoskem obrežnem mestu Boulogne velika vojna posvetovanja četverospornostnih držav, na katerih so baje sklenili razbremeniti Rumunijo s pomnoženimi navali na nemške postojanke na francoskem bojišču, a na balkanskem bojišču pa z vzajemnim delovanjem zboljšati vojni položaj Rumunije. Zadnje dni napadajo angleško-francoske čete na francoskem bojišču od morske obali notri do Verduna nemške postojanke z neverjetno silo, toda brezuspešno. Pred Solun so podošle nove četverospornostne čete.

## Grčija.

Grčija leze vedno bolj v brezno četverospornostnega. Izgubila je svoje brodoge. Sedaj vedno bolj izgublja tudi svoje vojaštvo. Venizelos je odredil vojaške nabore na otoku Kreta in na drugih grških otokih. Vspeli naborov je ugoden. Nadalje je odredil mobilizacijo letnikov 1913 in 1914 v Novi Macedoniji in na vseh grških otokih. Tudi od atenske posadke se je pridružil Venizelosu več tisoč mož. Venizelosovo ministrstvo je baje stavilo Bolgariji ultimatum z zahtevo, da naj Bolgarija takoj izprazni zasedeno gr-